

Anlamca birbiri ile ilgili sözcükleri bir arada kullanmaktır. Karşıtlık ilgisi, bunun dışındadır

Müraat-ı nazir” adıyla da bilinen tenasüp, anlamca birbiriyle ilgili sözcükleri bir arada kullanma sanatıdır.

Tenasüp sanatında, anlamca ilgili sözcükler okuyucunun zihninde bir çağrışım, bir imge yaratırlar.

Tenasüp olması için anlamca ilgili sözcükler arasında karşıtlık ilgisinin bulunmaması gerekir. Divan edebiyatı şairleri, tenasüp sanatında, türlü bilim terimlerini, mitoloji, tarih ve mesnevi kahramanlarını, hayvan, bitki ve çiçek adlarını bol bol kullanmışlardır.

Sen yoksun, hiçbir şey yok
Güneşin rengi
Ağustos yıldızlarının sıcaklığı
Karanfilin, kokusu
Beşikteki, bebenin gülüşü

Bu şiirde güneş-yıldızlar, karanfil-koku, beşik-bebek sözcükleri anlamca birbirleriyle ilgilidir.

Suya versün bâğban gülzârı zahmet çekmesün
Bir gül açılmaz yüzün tek verse bin gülzâre su.
(Fuzuli)

Şair, peygamberimizi övmek için yazdığı bu dizelerde şöyle diyor:

“Bahçıvan gül bahçesini suya (sele) versin, boşuna zahmet çekmesin; çünkü bir değil, bin gül bahçesine su verse (emek harcasa), senin yüzün gibi güzel bir tek gül açılmaz.” Şiirde siyah dizili sözcükler tenasüp sanatını oluşturuyor. Bağban (bahçıvan), gülzâr (gül bahçesi), gül açılmak, su., sözcüklerinin bir arada kullanılışı, zihnimizde bir bahçıvanın bahçesi içindeki çalışmalarıyla ilgili çağrışım uyandırıyor.

* Mest olupdur çeşm ü ebrunun hayâlînde imâm
Okumaz mihrâbda bir harf-i Kur’ân’/ dürüst
(Ahmet Paşa)

Şair; “İmam sevgilinin kaşı (ebru) ve gözünün (çeşm) güzelliğiyle kendinden geçmiş; namaz kıldırıldığı yerde Kuran’ın bir harfini bile hatasız okumuyor.” diyor. Dizelerdeki altı çizili sözcükler din ve ibadetle ilgilidir ve tenasüplü kullanılmıştır. Şair, okuyucuda “Kur’an okuyan bir imam” imgesi meydana getiriyor.

Yanağın âteş-/ Musa dudağın mu'ciz-i Isâ
Kemâl-i hüsne Yûsuf'sun Muhammed'den dutar-
sın hû
(Şeyhi)

Dizelerde Musa, Isa, Yusuf ve Muhammed peygamberin adları tenasüplü kullanılıyor ve onlarla ilgili mucizeler çağrıştırılmıştır.

Söz Sanatları sayfasına Dönmek için [TIKLAYIN](#)